

دکتر باقرپور کاشانی

خلقت ائمه عليهم السلام از نور عظمت خداوند

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خلقت ائمه عليهم السلام از نور عظمت خداوند

در کافی شریف، جلد اول صفحه ۵۳۰ تا ۵۳۱:

«مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِي سَعِيدِ
الْعُصْفُورِيِّ عَنْ عَمْرِو بْنِ ثَابِتٍ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ قَالَ: سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ
الْحُسَيْنِ عليهما السلام يَقُولُ...»

روایت از امام سجاد عليه السلام هست:

«إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ مُحَمَّدًا وَعَلِيًّا وَوَاحِدَ عَشْرٍ مِنْ وُلْدِهِ مِنْ نُورِ عَظَمَتِهِ، فَأَقَامَهُمْ
أَشْبَاحًا فِي ضِيَاءِ نُورِهِ يَعْبُدُونَهُ قَبْلَ خَلْقِ الْخَلْقِ يُسَبِّحُونَ اللَّهَ وَيُقَدِّسُونَهُ وَهُمْ
الْأَيُّمَةُ مِنْ وُلْدِ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وآله».

روایت، روایت بسیار مهمی هست! اول یک ترجمه‌ای نسبت به روایت داشته
باشم. حضرت سجاد عليه السلام فرمودند:

خداوند خلق کرد محمد و علی و یازده نفر از فرزندان علی را «مِنْ نُورِ
عَظَمَتِهِ» از نور عظمتش.

قرار داد این بزرگواران را «أَشْبَاحًا فِي ضِيَاءِ نُورِهِ» یک شب‌هایی، یک
سایه‌هایی، یک روح‌هایی، یک ذات‌هایی، ذواتی؛ در ضیاء نورش، در
روشنایی نورش.

«يَعْبُدُونَهُ قَبْلَ خَلْقِ الْخَلْقِ» عبادت می کردند آنها خدا را قبل از اینکه مخلوقی را خداوند خلق کند. یعنی اولین مخلوقات اینها بودند.

«يُقَدِّسُونَهُ» تقدیس می کردند او را.

«وَهُمُ الْأَئِمَّةُ مِنْ وُلْدِ رَسُولِ اللَّهِ»؛ آنان ائمه از فرزندان رسول الله بودند.

پس این گونه هست که خداوند متعال، محمد، علی و فرزندان که حالا یا برگردانیم به حضرت محمد ﷺ یا حضرت علی عليه السلام، اینها را از نور عظمتش قرار داد و اینها را به عنوان شبح هایی در روشنایی نورش قرار داد؛ اینها خدا را عبادت می کردند، تسبیح می کردند، تقدیس می کردند.

اینها ائمه ای بودند که «مِنْ وُلْدِ رَسُولِ اللَّهِ» از فرزندان رسول خدا بودند.

در این روایت، یک نکاتی هست که باید توضیح داده شود سر درایت حدیث بخوایم برویم.

اینکه خداوند خلقی که می کند، خلق، خلق ایجاد می هست. خلق سه جور هست، سه جور می شود تصور کرد:

خدا بود و هیچ مخلوقی نبود؛ یا خلق من شیء هست، یا چیزی از خدا بوده یا چیزی با خدا بوده که از او خلق کرده یا چیزی از خدا کنده شده.

خلق من لا شیء هست؛ یعنی خدا بود و عدم را تبدیل کرد به وجود. عدم خودش تغیر پیدا کرده به وجود.

خلق لا من شیء هست، خلق ایجاد می هست. یعنی ایجادش کرده.

خلق من شیء نمی‌شود به خاطر اینکه غیر خدا که چیزی نبوده! و اگر چنانچه با خدا حقیقتی بوده آن می‌شود واجب‌الوجوب! او هم می‌شود قائم بالذات! بوده همیشه.

خلق من لا شیء هم نمی‌شود! به خاطر اینکه عدم چیزی نیست که بخواهد انقلاب و تغیر پیدا کند به وجود! این هم اشتباه هست، محال است! خلق، خلق لا من شیء هست، یعنی ایجاد می‌کند، خداوند متعال ایجاد می‌کند.

لذا: «إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ مُحَمَّدًا وَ عَلِيًّا وَ أَحَدَ عَشَرَ مِنْ وُلْدِهِ مِنْ نُورِ عَظْمَتِهِ»؛ خداوند متعال خلق کرد، ایجاد کرد، وجود نازنین پیامبر، علی و یازده فرزند ایشان را از نور عظمتش.

این نور عظمتش را به چه برگردانیم؟ ممکن است یک نفر بگوید به ذات برگردانیم. یعنی اینجا شد خلق من شیء دیگر!

این ائمه معصومین علیهم‌السلام، رقیقه همان ذات پروردگار شدند. اما این حرف، حرف نادرستی هست! به خاطر اینکه چیزی از خداوند کنده نمی‌شود! چیزی از خداوند جدا نمی‌شود که حالا بگوییم که از خداوند، رقیقه خدا، جدا شده خداوند چیزی بخواهد جدا شود و اگر چنانچه اینطوری بشود، آن فرع بر این هست که بالاخره این ویژگی‌های جسم را داشته باشد. چون وقتی کنده

می‌شود، حدود و ثغوری برایش قائلید و در هر حال جدا شدنی هست، ترکیب در آن راه دارد! قبل از کنده‌شدن، بعد از کنده‌شدن.

لذا اینجا این قاعده «لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ» را هیچ‌وقت فراموش نکنیم که خداوند متعال زاده نشده و چیزی هم از خداوند متعال جدا نمی‌شود. خداوند نمی‌زاید!

اینجا «مِنْ نُورِ عَظْمَتِهِ» یا این را برمی‌گردانیم به مشیت خداوند که «أَوَّلُ مَا خَلَقَ اللَّهُ الْمَشِيَّةَ»، یعنی یا اراده خداوند یعنی اعمال قدرت خداوند که به قدرت خداوند برمی‌گردد که منتها فعل خداوند هست.

«مِنْ نُورِ عَظْمَتِهِ» یعنی خداوند که مخلوقات را خلق کرد اولین مخلوقات را، وجود نازنین انوار محمد و آل محمد عليهم السلام را خلق کرد، اینها به اعمال قدرت پروردگار بودند و اینها ایجاد شدند. اراده کرد، مشیت کرد اینها ایجاد شدند. مشیت و اراده، اعمال قدرت هست و قدرت هم عین ذات پروردگار هست.

پس اینجا «مِنْ نُورِ عَظْمَتِهِ» را باید برگردیم از نور عظمتش، یا این نور عظمتش را باید برگردیم به اراده و مشیت؛ یا اگر برمی‌گردانیم به ذات که بالاخره اراده و مشیت هم، اراده و مشیت چیست؟ اراده و مشیت ذات خداوند هست، قدرت خداوند هست!

اما این بحثی که خلق من شیء بخواهد بشود، این اشتباه هست! با مبانی عقلانی و با نصوص دینی ما ناسازگار هست آن چیزی که هست خلق لا من شیء هست، خلق ایجادیه هست.

«فَأَقَامَهُمْ أَشْبَاحاً فِي ضِيَاءِ نُورِهِ»، قرار داد این انوار مقدسه را از نور عظمتش خلق کرد، اینها را شبیه‌هایی در روشنایی نورش، اینها را قرار داد. اینها شبیه بودند.

حالا اینجا شبیه از لحاظ لغتی به معنای سایه هست، به معنای روح هم هست، به معنای ذات هم هست.

حقیقی بودند که در ضیاء نورش بودند. اگر سایه بگیریم، به اعتبار نور هست؛ سایه به اعتبار نور هست.

وقتی ظلمت باشد در یک اتاقی، سایه معنا ندارد! وقتی یک شیئی مانع حرکت نور بشود سایه ایجاد می‌شود. پس سایه وابسته به نور هست. سایه، قائم به نور هست. اگر نوری نباشد سایه‌ای ایجاد نمی‌شود.

این‌گونه می‌توانیم برگردانیم که «فَأَقَامَهُمْ أَشْبَاحاً فِي ضِيَاءِ نُورِهِ»، یعنی این بزرگواران عین نیاز و فقر و امکان بودند نسبت به آن حقیقتی که عین نور هست، عین وجوب وجود بالذات هست، عین قائم بالذات بودن هست، عین غنی مطلق بودن هست، این نیازمندی را می‌رساند.

ممکن است بگوییم روحی هم بودند. روح، ارواحی بودند یا انواری بودند یا ذواتی بودند، اینها را بالاخره خداوند متعال در روشنایی نور خودش قرار داد. اینها خدا رو عبادت می کردند.

«يَعْبُدُونَهُ قَبْلَ خَلْقِ الْخَلْقِ»، قبل از اینکه خداوند مخلوقی را بیافریند، اینها خدا را پرستش می کردند.

بالاخره خداوند متعال به اینها آموزش داده بود، حالا ولو به صورت اعطایی به آنها که خدا را چگونه عبادت بکنند.

عبادت خداوند فرع بر معرفت هست، فرع بر اطاعت هست، فرع بر اختیار هست. همه اینها را در آن عالم این بزرگواران داشتند.

«يُسَبِّحُونَ اللَّهَ»؛ تسبیح می کردند خدا را.

«يُقَدِّسُونَهُ»؛ تقدیس می کردند خدا را.

«هُمْ الْأَيَّمَةُ مِنْ وُلْدِ رَسُولِ اللَّهِ»؛ اینها ائمه از فرزندان رسول خدا هستند.

اللَّهُمَّ عَجِّلْ لَوْلِيِّكَ الْفَرَجَ وَأَقِمْنَا بِخِدْمَتِهِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَنَا مِنَ الْمُتَمَسِّكِينَ بِوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْأَئِمَّةِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

@aparate.com/be
_sooye_zohoor

v_bagherpour_
kashani

@seratehagh1

besouyezohour

bagherpour-
kashani.com/

@serat12k

youtube.
com/c/seratehagh

https:
//naakhodaa.ir